

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6347/2022
16.06.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душко Ђорђевић адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Станимирка Продановић адвокат из ..., ради одлуке о одржавању личних односа детета и родитеља, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 44/22 од 01.02.2022. године, у седници већа одржаној 16.06.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 44/22 од 01.02.2022. године и пресуда Основног суда у Пожеги П2 109/21 од 15.12.2021. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожеги П2 109/21 од 15.12.2021. године, ставом првим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног ВВ и тужиоца као оца, на следећи начин: дете ће са оцем проводити сваки први и трећи викенд у месецу од петка у 17,00 часова до недеље до 17, 00 часова, са ноћењем детета у породичној кући оца у ...; у седмици када не долази код оца на викенд – друге и четврте седмице у месецу, уторком и четвртком од 16,00 до 19,00 часова; на дан породичне славе оца у времену од 16,00 до 19,00 часова; за рођендан детета једне године први дан код мајке а други дан код оца, у времену од 15,00 до 19,00 часова и тако наизменично; уочи дочека Нове године 31.12. текуће године од 16,00 часова до 01.01. Нове године до 12,00 часова и тако наизменично једне године код мајке, друге године код оца; на дан Божића и Васкрса дете ће једне године боравити код мајке а други дан код оца од 11,00 до 19,00 часова и тако наизменично; током лета у јулу или августу, према договору родитеља, дете ће боравити код оца десет дана у континуитету, а обавеза је оца да дете преузима испред куће где дете живи са мајком и враћа га мајци на исто место у предвиђено време, с тим да ако из неког разлога пропусти термин за виђење детета (због здравственог разлога на страни мајке и детета или другог објективног разлога на страни мајке и детета), отац детета ће моћи да пропусти термин накнади додатним виђењем детета, с тим да се не преклапа са редовним термином виђења, а обзиром на пословне обавезе оца детета, дете могу преузимати од мајке и чланови његове уже породице (баба, деда, стриц), лица од поверења за дете, у ком делу је измењена пресуда

Основног суда у Пожеги П2 107/19 од 28.11.2019. године. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 44/22 од 01.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Пожеги П2 109/21 од 15.12.2021. године, у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено поднела ревизију из свих законом предвиђених разлога.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су родитељи малолетног ВВ, рођеног ...2018. године, који је након развода брака поверен туженој на самостално вршење родитељског права. Пресудом Основног суда у Пожеги П2 107/19 од 28.11.2019. године уређен је начин одржавања личних односа детета са тужиоцем, као са родитељем са којим не живи, на тај начин да дете проводи са оцем сваки први и трећи викенд у месецу од петка у 17,00 часова до суботе до 17,00 часова, са ноћењем у његовој породичној кући у селу ..., у седмици када не долази код оца на викенд – друге и четврте седмице у месецу, да отац виђа дете средом од 16,00 до 19,00 часова, на дан породичне славе оца да дете борави код оца од 16,00 до 19,00 часова, за рођендан детета једне године први дан код мајке а други дан код оца у времену од 14,00 до 18,00 часова и тако наизменично, први дан Нове Године, Божића и Васкрса да дете једне године борави код мајке а други дан код оца од 11,00 до 16,00 часова и тако неизменично, с тим да отац преузима дете испред куће где дете живи и враћа га мајци на исто место у предвиђено време. Дете је уредног раста и развоја и везано је за све чланове породице. Тужена је завршила ... факултет и запослена је као ..., живи у породичној кући својих родитеља, у одвојеној стамбеној јединици са малолетним ВВ и малолетном ћерком из претходног брака. Тужени је завршио средњу ... школу, нема стално запослење и ради сезонске грађевинске послове. Живи у породичној кући својих родитеља у одвојеној стамбеној јединици површине 80 м² коју је привремено уступио свом брату и његовој будућој супрузи до опремања њиховог стамбеног простора у поткровљу. Родитељи туженог живе у реновираном приземљу са уграђеним парним грејањем. Дете има своју собу код туженог опремљену према његовим потребама и воли да спава са оцем и баком - очевом мајком, која је Родитељи туженог му помажу око детета када борави код њега. Породица је сложна и сви се међусобно подржавају. Центар за социјални рад из Пожеге доставио је налаз и стручно мишљење од 21.10.2021. године да су се стекли услови за делимичну корекцију постојећег модела виђења детета са тужиоцем, на начин наведен у изреци првостепене пресуде. О примедбама тужене орган старатељства се писмено изјаснио 15.11.2021. године, остајући у свему при предложеном моделу виђења.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев заснивајући своју одлуку на налазу и мишљењу органа старатељства, налазећи да је предложени модел у најбољем интересу малолетног детета.

Врховни касациони суд налази да се изјављеном ревизијом тужене основано указује на погрешну примену материјалног права, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Другостепени суд се правилно позвао на релевантне одредбе Породичног закона о дужности суда и других органа да се у својим активностима увек руководе најбољим интересом детета, као и о праву детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, које су прописане у члановима 6. став 1, 60. став 1. и 2, 61. став 1, 62. став 1, 70, 266. став 1, 270. и 272. став 2. и цитиране у побијаној другостепеној пресуди.

У конкретном случају, пре доношења одлуке о захтеву тужиоца за измену (проширење) модела виђења са малолетним дететом, прибављен је налаз и стручно мишљење надлежног центра за социјални рад, сходно обавези прописаној чланом 270. Породичног закона и пресуде нижестепених судова засноване су у свему на датом предлогу. Међутим, мишљење органа старатељства није обавезујуће у смислу да се мора прихватити без критичког сагледавања, јер коначну одлуку доноси суд на основу свих релевантних чињеница, увек се руководећи најбољим интересом детета. Да би одређени модел виђења био у најбољем интересу детета, а нарочито у ситуацији када родитељи немају потпуну сагласност и истичу разлоге због којих виђење у неким од предложених термина за њих и дете није прихватљиво, као што је то у овом случају, нужно је да поред додатног изјашњења органа старатељства сам суд оцени да ли су примедбе оправдане и да ли се датим изјашњењем дају одговори на сва питања и дилеме које износи једна од странака.

Наиме, из достављених извештаја Центра за социјални рад у Пожеги произлази да су странке, као бивши супружници, више пута сагледавани од стране тог органа старатељства и то, први пут приликом давања мишљења о вршењу родитељског права према малолетном детету, које је тада било на ниском календарском узрасту, када је између родитеља постигнута сагласност о начину виђења са оцем. Други пут је по предлогу тужиоца измењен модел виђења проширењем у погледу боравка и једног ноћења детета код оца сваког другог викенда, са чиме се тужена такође сагласила, док се у овој парници по трећи пут разматра могућност проширења модела виђења. Несумњиво је да је одржавање личних односа детета и родитеља са којим не живи динамичан процес који се може мењати у складу са узрастом детета и његовим потребама, као и у зависности од успешности његове реализације у протеклом периоду, али у сваком случају он мора бити такав да установљава извесност и предвидивост како би дете имало устаљени ритам а родитељ који не врши родитељско право могао да планира и организује своје време и активности са дететом.

Модел виђења који је предложио Центар за социјални рад у овом случају је додатно проширен са још једним ноћењем детета викендима код оца, као и повећањем броја дана које би дете проводило са њим (додавањем још једног радног дана у недељи у којој се виђења не остварују викендом, боравком код оца током лета 10 дана у континуитету) па је нејасано због чега је предвиђена и тзв. „надокнада“ времена уколико дође до пропуштања редовних термина за виђење. Ово нарочито ако се има у виду да начин реализације такве „надокнаде“ нису јасно и прецизно дефинисани, па услед ионако широког начина виђења и у ситуацији када о томе нема сагласности оба родитеља, у практичној примени може доћи до проблема преклапањем термина и различитим тумачењем када треба отпочети и завршити са накнадом пропуштених виђења и како их раздвојити од редовних.

Из наведених разлога, по становишту Врховног касационог суда, нижестепени судови нису довољно критички сагледали предлог центра за социјални рад у наведеном делу и оправдане примедбе које је тужена с тим у вези изнела, па нису

правилно и потпуно утврђене све релевантне чињенице за доношење законите одлуке у овој правној ствари, због чега су пресуде морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће поступити по изложеним примедбама и употпунити чињенично стање, након чега ће поново одлучити о тужбеном захтеву правилном применом материјалног права.

С озбиром да одлука о трошковима парничног поступка зависи од коначног исхода спора, нижестепене пресуде су морале бити укинуте и у погледу одлуке о том споредном захтеву.

На основу изложеног, одлучено је као у изреци применом члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**